

๑. ชื่อเรื่อง การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการสร้างเครือข่ายสังคมสีเขียวในพื้นที่เขตหนองจอก

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องในทุกๆด้าน ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร เป็นแหล่งงานที่ดึงดูดให้ผู้คนจากท้องถิ่นต่างๆทั่วประเทศ ย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งบ้านเรือน และเข้ามาอาศัยประกอบอาชีพ ทำให้มีประชากรเพิ่มขึ้นทุกๆปี และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาที่ตามมาคือเกิดความแออัดของที่อยู่อาศัย ประชากรหนาแน่น สาธารณูปโภค ไม่เพียงพอ การจราจรติดขัด เกิดมลภาวะเป็นพิษ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม อากาศเสีย เกิดน้ำเน่า ขยะล้นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีตามการเพิ่มของจำนวนประชากร และเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมาย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชากรที่อาศัยอยู่ในเมืองทั้งทางตรง ทางอ้อม

การเพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยการปลูกต้นไม้ให้ได้สมดุลกับประชากรที่มีอยู่เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา ทำให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ทั้งช่วยกรองมลพิษ เสริมสร้างสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่แข็งแรง ให้คนเมือง แต่ปัญหาคือ พื้นที่สีเขียวในเมืองมีไม่เพียงพอกับจำนวนประชากร การเข้าถึงเป็นไปได้ยากในบางพื้นที่ ประชาชนบางกลุ่มยังไม่ตระหนักถึงพิษภัยที่เกิดจากการกระทำของตนเองทั้งตั้งใจและไม่ตั้งใจ จนทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม อีกทั้งไม่ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหา เช่น บ้างหน่วยงาน การขุดย้าย ตัดโค่นต้นไม้ทิ้ง เหตุเพราะเนื่องจากกีดขวางการก่อสร้างอาคาร สถานที่ จึงเป็นสาเหตุทำให้พื้นที่สีเขียวในพื้นที่มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ แต่ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังจะเกิดขึ้นตามมามากมาย ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต

เขตหนองจอก เป็นเขตชานเมืองประชาชนที่มีรากฐานเดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ปัจจุบัน การเจริญเติบโตของประชากรในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่พื้นที่สีเขียวลดลงเนื่องจากที่ดินมีราคาซื้อขายสูงขึ้นทำให้มีการเปลี่ยนจากที่ดินทำกินมาทำการปลูกสร้างที่พักอาศัยรองรับประชากรที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาเพื่อไปประกอบอาชีพในเขตเมืองย่านนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง มีนบุรี การทำอากาศยานสุวรรณภูมิ ทำให้พื้นที่สีเขียวลดลงเรื่อยๆ เนื่องมาจากการก่อสร้างอาคาร สถานที่ทำให้เกิดผลกระทบต้อง ขุด ย้าย ตัดโค่นต้นไม้ที่กีดขวางออก ในอนาคตพื้นที่หนองจอก มีแนวโน้มประชากรเพิ่มขึ้นทุกๆปี ปัญหาด้านสาธารณูปโภค การจราจรตามมา อากาศเสีย เกิดน้ำเน่า ขยะล้นเมืองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีตามการเพิ่มของจำนวนประชากร ที่จะเพิ่มขึ้นทุกๆปี เกิดมลภาวะเป็นพิษ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

เพื่อให้พื้นที่เขตหนองจอกเป็นเมืองสีเขียว มีความสะดวกสบาย ปลอดภัย โดยทุกคนมีส่วนร่วม ให้เกิดสังคมเมืองสีเขียว กระตุ้นเตือนให้คนในสังคมพื้นที่ให้ความสำคัญขับเคลื่อนให้พื้นที่เขตหนองจอก ยังคงรักษาสภาพความเป็นเมืองสีเขียว (Nongchok Green City) ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นำอยู่อาศัยทั้งในมิติด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ก่อนที่การเจริญเติบโตของเมืองจะเติบโตขยายพื้นที่การก่อสร้างที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนเมื่อถึงวันที่สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เหมือนในเขตเมืองชั้นใน

สำนักงานเขตหนองจอก โดยฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างกลไก เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนและดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นสอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครสีเขียว สะดวกสบาย ภายใต้ยุทธศาสตร์ มีพื้นที่สาธารณะ พื้นที่สีเขียวกระจายทั่วทุกพื้นที่ ด้วยการจัดทำโครงการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการสร้างเครือข่ายสังคมสีเขียวในพื้นที่เขตหนองจอก โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่เขตหนองจอก การรณรงค์สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมให้ปรับตัวให้มีวิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งสร้างการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนในลักษณะเครือข่ายทางสังคมภายใต้การเชื่อมโยงของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมสร้างช่องทางที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและดูแลสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น

ทั้งนี้ การเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการสร้างเครือข่ายสังคมสีเขียวในพื้นที่เขตหนองจอก ถือเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านสิ่งแวดล้อมของพื้นที่เขตหนองจอก ไปสู่ประชาชน ในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี ๒๕๓๕ ด้วยการบูรณาการปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาสังคมพื้นที่เขตหนองจอก ให้ก้าวสู่มหานครแห่งสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมกระตุ้นจิตสำนึกให้มีส่วนร่วมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวด้วยการปลูกต้นไม้ และช่วยลดปริมาณขยะจากแหล่งผลิต โดยมีเงื่อนไขนำขยะมาแลกต้นไม้ได้ที่สำนักงานเขตหนองจอก ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อร่วมส่งเสริมให้สังคมมีสิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นเมืองสีเขียว มีความสะดวก ปลอดภัย น่าอยู่ ตามนโยบายผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้พื้นที่เขตหนองจอกเป็นสังคมสีเขียว น่าอยู่อย่างยั่งยืน

๒. เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ในพื้นที่เขตหนองจอกให้มีความร่มรื่น สวยงาม กระจายทั่วทุกพื้นที่

๔. เป้าหมาย

ในปี ๒๕๕๙ มีเครือข่ายสังคมสีเขียวเกิดขึ้นในพื้นที่เขตหนองจอก มีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักการวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS นำมาใช้ในการวิเคราะห์ถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน และความรู้ทั่วไปในการสร้างเครือข่าย

๕.๑ หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕.๑.๑ การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๕.๑.๒ การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๕.๑.๓ การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

๕.๑.๔ ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วมโดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕.๑.๕ การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงสุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการและกิจกรรมต่างๆที่เกิดจากความต้องการของประชาชน เป็นต้น ดังนั้นจากข้อความที่กล่าวมาทำให้รู้ว่าทั้งทางภาครัฐและภาคประชาชนควรมีการสร้างหลักการมีส่วนร่วมเข้าด้วยกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายได้รับรู้ถึงปัญหาและความต้องการไปพร้อมกัน ประชาชนก็จะได้มีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นในการทำกิจกรรมปลูกต้นไม้ตามอาคารบ้านเรือน โรงเรียน ชุมชนตนเองให้มีความร่มรื่น สวยงาม กระจายทั่วทุกพื้นที่ มีเครือข่ายที่เข้มแข็งยั่งยืน เพราะการมีส่วนร่วมเป็นหลักประกันที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนทุกคนดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างเป็นสุข และยั่งยืน

๕.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพโดยใช้ SWOT ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์สำหรับองค์กรหรือโครงการ ช่วยผู้บริหารในการกำหนดจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) จากสภาพแวดล้อมภายใน รวมทั้งการประเมินโอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) จากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กร ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์การดำเนินโครงการ

เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการสร้างเครือข่ายสังคมสีเขียวในพื้นที่เขตหนองจอก ตามหลัก SWOT โดยแสดงรายละเอียดการวิเคราะห์ มาพิจารณาถึงผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน พบว่า

	จุดแข็ง (Strength) ได้แก่	จุดอ่อน (Weakness) ได้แก่
ปัจจัยภายใน	<p>๑. เจ้าหน้าที่ มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และประสบการณ์ทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติงาน ด้านการเพาะขยายพันธุ์ต้นไม้ การปลูกต้นไม้ การจัดสวน การดูแลบำรุงรักษาต้นไม้ เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นผู้จบการศึกษาตามตรงตามตำแหน่ง และมีหน้าที่รับผิดชอบขับเคลื่อนให้มีการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้สำเร็จตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ยุทธศาสตร์ที่ ๓ มหานครแห่งสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. มีเรือนเพาะชำกล้าไม้ ขนาดพื้นที่ประมาณ ๔ ไร่</p>	<p>๑. พื้นที่เขตหนองจอก มีขนาดใหญ่แต่บุคลากรที่จะสนับสนุนน้อย และมีภารกิจมาก การทำงานไม่ต่อเนื่อง ทำให้ภาคเอกชนขาดความเชื่อมั่น</p> <p>๒. ขาดงบประมาณสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ด้านการประชาสัมพันธ์</p>
	โอกาส (Opportunity) ได้แก่	อุปสรรค (Threats) ได้แก่
ปัจจัยภายนอก	<p>๑. ประชาชน ใส่ใจต่อสุขภาพมากขึ้น จึงให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม มากขึ้น</p> <p>๒. สถานศึกษาให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับภูมิทัศน์ในบริเวณอาคารสถานที่ เพื่อให้มีความร่มรื่น สวยงาม เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจกับ ผู้ปฏิบัติงานและผู้มาติดต่องานการจึงให้ความร่วมมือ</p> <p>๓. ภาคเอกชน ให้ความร่วมมือ เพราะกฎหมาย กำหนดให้สถานประกอบการมีพื้นที่สีเขียวตามที่ กำหนดไว้จึงจะผ่านการประเมิน</p>	<p>๑. คณะทำงานบางคนไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร และมีภารกิจงานอื่นที่ต้องมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการสร้างเครือข่าย การประสานงานในเครือข่าย</p> <p>๒. ผู้นำชุมชนมีส่วนสำคัญการดำเนินการ สร้างการมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมด้านการปลูกต้นไม้ การนำขยะมาแลกต้นไม้ มีเปลี่ยนแปลงตามวาระการดำรงตำแหน่ง จึงขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการ</p> <p>๓. ประชาชนในชุมชนบางส่วนไม่เห็นความสำคัญปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม จึงขาดความร่วมมือ แก้ไขปัญหาด้วยการปลูกต้นไม้ การจัดการกับขยะในบ้านเรือน ในชุมชนอย่างจริงจัง</p>

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทาง และกิจกรรมหลักให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการผูกขาดของกลุ่มคนบางกลุ่ม และควรมีการทบทวนเป็นระยะๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และความต้องการของสมาชิก

- จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่ายเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและจัดการ และกลุ่มแกนเครือข่ายต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่ายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิก และป้องกันการผูกขาดอำนาจ

- สร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของให้แก่สมาชิก ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจการเลือกกิจกรรมและวิธีการทำงานของเครือข่ายในลักษณะประชาธิปไตย

- ส่งเสริมในเรื่องการบริหารและจัดการทรัพยากรของเครือข่ายเพื่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนและความสามารถในการพึ่งตนเอง

- สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งทางแนวนราบ คือในระดับองค์กรเดียวกัน และ แนวตั้งหรือในต่างระดับกัน การเชื่อมเครือข่ายทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการด้วยการมีกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นตัวแทนร่วมกันในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง

- มีการติดตามและประเมินผลกิจกรรมสม่ำเสมอ โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ความก้าวหน้าและความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะ ทั้งนี้ควรให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่าย และร่วม เรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

- มีการจัดอบรมเพื่อฟื้นฟูความรู้ด้านการจัดการเครือข่ายให้กับองค์กรแกน และผู้นำเครือข่ายสมาชิกขององค์ประกอบของการสร้างเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพการที่จะสร้างเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพนั้น

เครือข่ายควรประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๗ องค์ประกอบด้วยกันคือ

(๑.) การรับรู้มุมมองร่วมกัน (Common perception) การสร้างความรับรู้ร่วมกันถึงเหตุผลการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย เช่น มีความเข้าใจในปัญหาและมีสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีประสบการณ์ในปัญหาร่วมกัน มีความต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน เป็นต้น จะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายมีความต่อเนื่อง เพราะหากสมาชิกไม่มีความเข้าใจ

เป็นเครือข่ายจะมีผลทำให้การประสานงานและการขอความร่วมมือ ในการดำเนินการเป็นไปอย่าง ยากลำบาก เพราะต่างคนต่างก็ใช้กรอบการมองคนละกรอบ ทำให้มองปัญหาหรือความต้องการที่ เกิดขึ้นไปคนละทิศทาง แต่ไม่ได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายไม่สามารถจะมีความคิดเห็นแตกต่าง กัน เพราะมุมมองที่แตกต่างย่อมมีประโยชน์ช่วยให้เกิดการสร้างสรรค์ ในการทำงาน แต่ความคิดที่ ต่างต่างนี้ต้องอยู่ภายใต้ความเข้าใจร่วมของวัตถุประสงค์เครือข่ายที่สมาชิกยอมรับ

(๒.) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Common vision) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมเป็นการ มองเห็นภาพของจุดมุ่งหมายร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เป็นการสร้างการรับรู้เข้าใจถึงทิศทาง เดียวกัน จะช่วยทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวมีพลัง เกิดเอกภาพและช่วยลดความขัดแย้งอันเกิดจาก มุมมองที่ ต่างต่าง เนื่องจากเมื่อวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายส่วนตัวขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของ เครือข่าย พฤติกรรมการปฏิบัติของสมาชิกก็จะแตกต่างจากสิ่งที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน และ สมาชิกของเครือข่ายก็ควรมีวิสัยทัศน์ย่อยส่วนตัวที่สอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ของเครือข่าย

(๓.) การเกิดผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน (Mutual interests/benefits) ถ้าหากจุดเริ่มต้นของเครือข่ายเกิดจากการที่สมาชิกแต่ละคนก็มีความต้องการของตนเอง แต่ความ ต้องการเหล่านั้นจะไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้หากสมาชิกต่างคนต่างอยู่ ทำให้เกิดการรวมตัวกันบน ฐานของผลประโยชน์ร่วมที่จะดึงดูดให้สมาชิกรวมเป็นเครือข่าย ประเด็นสำคัญอีกประการก็คือ ผลประโยชน์ที่เขาคouldได้รับต้องมากเพียงพอในการที่จูงใจให้เขามีส่วนร่วมในทางปฏิบัติจริง โดยไม่ได้มี ส่วนร่วมเพียง เป็นเช่นไม้ประดับที่มีเพียงตำแหน่งหรือรายชื่อในเครือข่าย แต่ไม่มีการเข้าร่วมปฏิบัติจริง ในเครือข่าย

(๔.) การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย (All stakeholders participation) การมี ส่วนร่วมทุกฝ่ายในเครือข่าย (all stakeholders in network) เป็นกระบวนการที่สำคัญของการสร้าง เครือข่ายเนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่าง เข้มแข็งสถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรเป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน (equal status) ใน ฐานะของ “หุ้นส่วน” (partner) ของเครือข่าย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (horizontal relationship) ที่เท่าเทียมกันแทนความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (vertical relationship)

(๕.) การเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (Complementary relationship) ลักษณะของ เครือข่ายที่สามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่องก็คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็ต้องเสริมสร้างซึ่งกัน และกัน โดยที่จุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนหรือ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวเป็น เครือข่ายมากกว่าการไม่สร้างเครือข่ายแต่ต่างคนต่างอยู่

(๖.) การพึ่งพิงกัน (Interdependence) เนื่องจากจุดเริ่มต้นของการสร้างเครือข่าย เป็นการส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิก การจะทำให้เป้าหมายร่วมสำเร็จได้นั้น สมาชิกต่าง

จำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน การจะทำให้สมาชิกหรือหุ้นส่วนของเครือข่ายมีความผูกพันกัน จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่หากเอาคนใดคนหนึ่งออกไปจะทำให้เครือข่ายล้มลงไปได้การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของเครือข่าย ซึ่งการพึ่งพิงนี้จะส่งผลทำให้สมาชิกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน

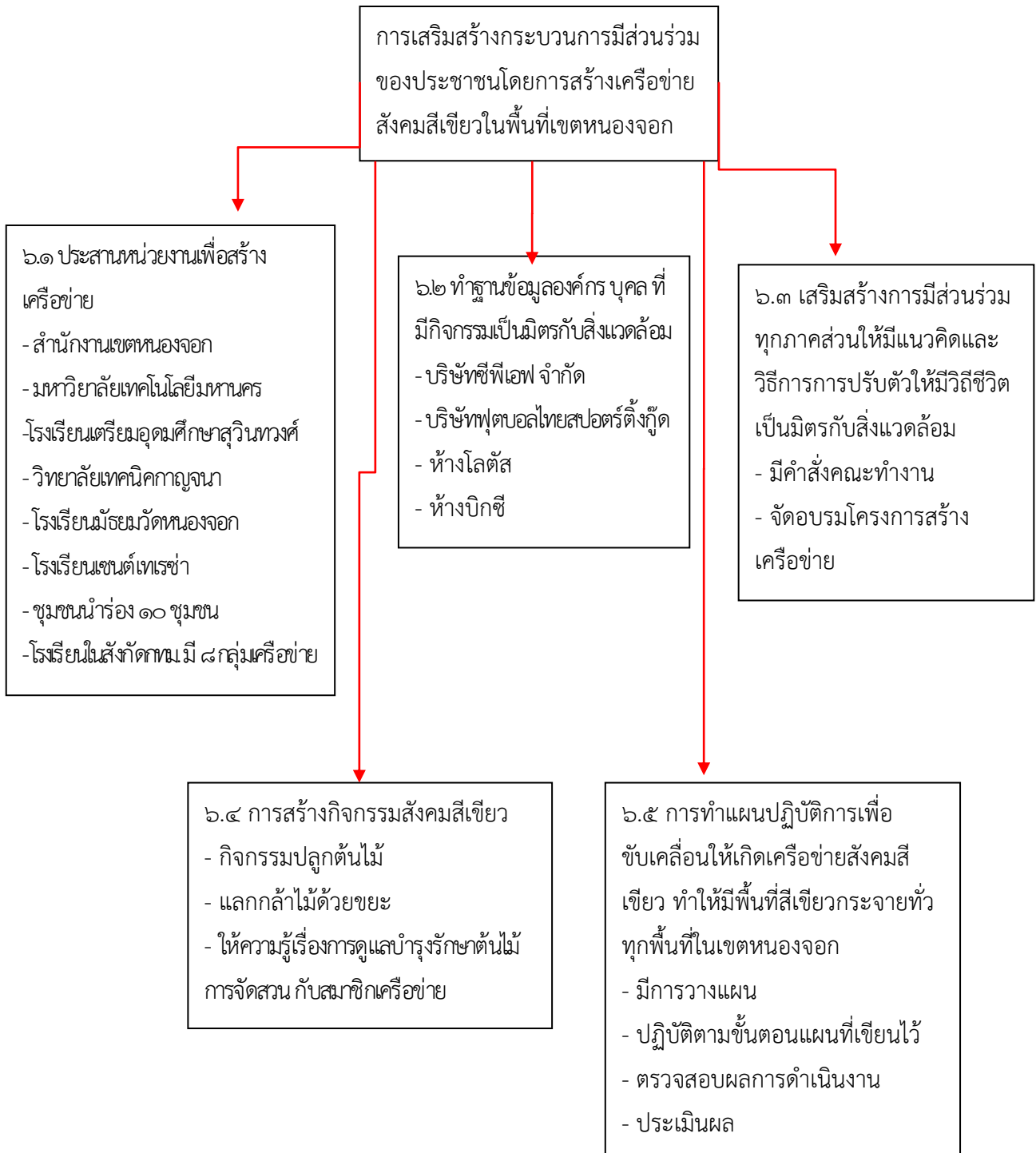
(๗.) การปฏิสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยน (Interaction) สมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก เช่น มีการติดต่อกันผ่านการเขียนหรือการพบปะพูดคุยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน ซึ่งความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน (reciprocal exchange) มิใช่ปฏิสัมพันธ์ฝ่ายเดียว (unilateral exchange) ทำให้เกิดความผูกพันภายในระหว่างกันมากขึ้น ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงในระดับที่แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (highly integrated) นอกจากนี้ การปฏิสัมพันธ์ยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น ส่งผลให้เครือข่ายเข้มแข็งยิ่งขึ้นโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ดังนั้นการสร้างเครือข่ายต้องคำนึงถึงเสมอว่า “เครือข่าย” เป็นกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ การนำเครือข่ายต้องมี LINK หมายถึง “การเชื่อมโยง”

L - Learning	การเรียนรู้
I - Investment	การลงทุน
N - Nature	การพุ่มฟักบำรุง
K - Keep	การรักษาสัมพันธ์ภาพ

ซึ่งรวมกันเป็น LINK หมายถึง การเชื่อมโยง

ตามหลักสูตรที่คณะทำงานกำหนด เนื้อหาประกอบด้วย กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การสร้างภาวะผู้นำ ผู้ตามการทำงานเป็นทีม การสร้างแนวคิดจิตอาสา การจัดกิจกรรมปลูกต้นไม้ กิจกรรมการคัดแยกขยะ เป็นต้นเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาเครือข่ายให้เกิดความยั่งยืน ดังนั้นสมาชิกที่เข้าร่วมต้องเข้าใจเป้าหมายในการรวมตัวกัน สร้างการยอมรับในความแตกต่างระหว่างสมาชิก ยอมรับในรูปแบบและวัฒนธรรมองค์กร มีกิจกรรมสม่ำเสมอมากพอที่จะทำให้สมาชิกได้ทำงานร่วมกัน กระตุ้นให้มีการสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น เป็นต้น ตลอดจนรับฟังข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการสร้างเครือข่ายสังคมสีเขียวในพื้นที่เขตหนองจอก

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมี ดังนี้

๗.ระยะเวลาดำเนินการ

ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อให้เกิดการดำเนินการเป็นไปแบบยั่งยืน และขยายผลไปยังสมาชิกหน่วยงานอื่น ชุมชนอื่นให้เกิดสมาชิกเพิ่มขึ้น

๘. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๘.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ระดับผลผลิต (Output)และหรือระดับผลลัพธ์(Outcome)

๘.๑.๑.ในปี ๒๕๕๙ เกิดเครือข่ายสังคมเขียวในพื้นที่เขตหนองจอก จำนวน ๑

เครือข่าย มีสมาชิกไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน (Out put)

๘.๑.๒.ร้อยละของพื้นที่สีเขียวที่เพิ่มขึ้นต่อปี เป้าหมายร้อยละ ๑๐ ต่อปี (Outcom)

๘.๒ วิธีการ /เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและการประเมินผล(สำเร็จ)

๘.๒.๑.มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่าย

๘.๒.๒.มีการติดตามดูการปลูกต้นไม้ที่เจริญเติบโต ถ่ายภาพ รายงาน

ผู้บังคับบัญชาเป็นระยะๆ

๘.๓ เครื่องมือ

๘.๓.๑. แบบสำรวจความพึงพอใจของประชาชนทุก ทุกสิ้นปี

๘.๓.๒. แบบสำรวจความพึงพอใจของคณะกรรมการเครือข่าย/สมาชิก

๘.๓.๓.มีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการให้ชัดเจน

๙ ข้อเสนอแนะ

ระดับนโยบาย

๑. กรุงเทพมหานครควรส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายสังคมสีเขียวในทุกเขต เพื่อให้เกิดเครือข่ายมหานครสีเขียวระดับกรุงเทพมหานคร เกิดการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เป็นกลไกในการประสานนโยบายและขับเคลื่อนการดำเนินการของสำนักสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขต

๒. ประชาสัมพันธ์ ณรงค์ ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชน ได้ตระถึงภัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และทุกคนสามารถให้ความร่วมมือแก้ไขได้แบบจริงจัง ทุกช่องทางแบบต่อเนื่อง

ระดับปฏิบัติการ

๑. เจ้าหน้าที่ควรได้รับการฝึกอบรมด้านกระบวนการสร้างเครือข่าย เพื่อนำความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาให้กับคณะกรรมการเครือข่ายสังคมสีเขียว เป็นการสร้างความไว้วางใจในการทำงานร่วมกับประชาชนส่งผลให้เกิดการขับเคลื่อนงานหรือกิจการด้านเครือข่ายไปด้วยดียิ่งขึ้น

๒. ต้องสร้างเครือข่ายสังคมสีเขียวภายในสำนักงานเขตเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการทำงานให้เกิดการทำงานระหว่างกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันภายในหน่วยงานก่อน

ภาคผนวก